

РЕШЕНИЕ

№ 9028

гр. София, 18.06.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 69 състав, в публично заседание на 22.05.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Милена Славейкова

при участието на секретаря Грета Грозданова, като разгледа дело номер **2189** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 84, ал.3 от Закона за убежището и бежанците /ЗУБ/, във връзка с чл. 145 и следващите от АПК.

Образувано е по жалба на П. Н. О., [дата на раждане], гражданин на Русия, ЛНЧ [ЕГН], със съдебен адрес [населено място], [улица], ет.5, офис 9, чрез адв. Х. В. от САК, срещу Решение № 2288 от 06.02.2024 г. на председателя на Държавната агенция за бежанците (ДАБ) при МС, с което на основание чл. 75, ал. 1, т. 2 и т.4, във връзка с чл.8 и чл.9 от ЗУБ е отхвърлена молбата му за предоставяне статут на бежанец и хуманитарен статут.

Жалбоподателят навежда твърдения за незаконосъобразност на оспорения административен акт като постановен при неправилно приложение на закона. Поддържа наличие на основание по чл.8, ал.1 от ЗУБ поради обосновани опасения от преследване по политически причини. Твърди, че от самото начало на войната в У. започнало преследване на онези, които не са съгласни с политиката на П.. Страхувал се да остане в страната, но чуждестранният му паспорт бил изтекъл. Подал молба в Русия за издаване на задграничен паспорт и вместо две седмици (каквото е регламентираният срок там), му отнело половин година, за да го получи. В периода, докато изчакавал паспорта си, му било повдигнато обвинение заради публикация в социалната мрежа, която властите в Русия третират като "Дискредитиране на армията". Жалбоподателят бил задържан в тунелите на руското метро за 8 часа и освободен след съставяне на протокол. Полицаяте изрично го предупредили, че ако не

спре да изразява мнението си, ще влезе в затвора и ще се нареди до А. Н. и неговите привърженици. Казали му, че има късмет, че не са образували веднага наказателно дело, а само административно наказание. Навежда доводи от смъртта на Н. и фиктивните президентски избори през март в Русия, което било напомняне, че режимът на П. води война на два фронта - външна срещу украинските граждани и вътрешна срещу своите собствени. Твърди, че войната е променила Русия до неузнаваемост. Като активист срещу наложения от президента П. режим евентуално завръщане на територията на Русия предизвиквало обективна опасност за живота му. След получаване на паспорта си заминал за К., а оттам – за България, чрез дистанционно издадена българска виза. Твърди, че в периода между 2021 г. и 2022 г. е участвал в политически прояви на територията на Руската Федерация, имащи за цел демократизиране на обществото, но към днешна дата в Русия имало сериозни репресии от страна на правителството срещу защитниците на идеологията на Алексей Н. и противниците на управлението на президента П.. Много руски граждани в положението на кандидата били обект на държавни репресии, произволно арестувани, изтезавани и принуждавани да правят самопризнания, след което осъждани на лишаване от свобода за продължителни периоди. Подобни гонения и репресии създали напълно основателни опасения от преследване в съзнанието на кандидата. Счита, че за него съществува риск от преследване от държавни органи поради политическата му дейност и възгледи. Визира нарушение на забраната по чл.3 от ЕКПЧ при евентуално негово връщане в Русия, което би било в нарушение на чл.33 от Женевската конвенция и чл.4, ал.3 от ЗУБ, тъй като там той би бил подложен на изтезания, жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание, или други непоправими вреди. Позовава се на приложение на чл.75, ал.3 от ЗУБ. Претендира за отмяна на решението и присъждане на разноски.

Ответникът председател на ДАБ оспорва жалбата чрез юрк. Х..

Административен Съд С. – град, I отделение, 69 състав, след като взе предвид наведените в жалбата доводи и се запозна със приетите по делото писмени доказателства, намира за установено, от фактическа страна, следното:

С молба вх.№ РД-09-4846 от 30.12.2022 г. до Държавна агенция за бежанците П. Н. О., гражданин на Руската федерация, поискал международна закрила в България. Молбата била регистрирана с рег. № УП-22012 от 04.01.2023 г., когато бил попълнен регистрационен лист и Евродак дактилоскопна карта. Кандидатът представил паспорт 76 № 8267755, издаден на 29.07.2022 г. от МВР на Руската федерация, с отбелязана българска виза №[ЕИК].

На проведено на 31.03.2023 г. интервю кандидатът посочил, че е напуснал Русия легално през м. октомври 2022 г., но още през м. септември 2022 г. започнали събития, които в перспектива можело да възпрепятстват заминаването му. Първоначално заминал легално за К.. Оттам дистанционно подал молба за българска виза като изпратил паспорта си в [населено място] чрез агенция. В края на месец декември 2022 г. напуснал К. за България. Избрал страната ни, защото е безопасна и демократична и на второ място – защото не било необходимо да се завръща в Русия, за да получи българска виза – това станало дистанционно, чрез подадени по пощата документи чрез агенция. Не е отбивал редовна военна служба по здравословни причини и не е получавал призовка за явяване на военна комисия. В интервюто си поддържа, че е военно обвързан и в случай на военно положение ще бъде мобилизиран, за което представил военна книжка. Не членувал в политическа партия.

Като причина за напускане на Русия и за нежеланието си да се завърне там сочи активната си антивоенна позиция, която заел веднага след началото на пълномащабното нахлуване на Русия в У.. Опитвал се да изложи мнението си за престъпния характер на тези действия. Предприемал различни начини и опити да доведе тази информация до близки и роднини. Като пример сочи, че е пишел военни лозунги върху банкнотите. В началото на войната се появил култ - символът Z, който започнал да се изписва на военната техника. Тогава се появили хора, които асоциирали себе си с тези военни действия. Този символ (Звастика) се появил върху някои граждански автомобили и жалбоподателят направил база данни на такива автомобили, за да спре разпространението на тази мода. В социалните мрежи копирали от средствата за масова информация статии и пишел под тях своето мнение и коментари за това, което се случва. През м. март 2022 г., когато отивал да вземе децата си /всеки уикенд/, го задържали в метрото чрез лицево разпознаване. Като начало го задържали за няколко часа. След това го отвели от М. в града, в който живеел. В метрото полицаите му сложили белезници, а през нощта го завели на разпит в полицията, за което съставили протокол. Знаел, че го задържат за антивоенна пропаганда, но не бил уведомен точно – казали му, че е екстремист. В полицейския участък обсъждали дали да получи административно наказание или да бъде вкаран в затвора и накрая решили да му наложат административно наказание. Освободили го, но го предупредили, че е наблюдаван и ако има рецидив, ще бъде затворен. В Русия съдът бил фикция, когато ставало дума за дискредитация на армията. При първо деяние се налагало административно наказание, а при повторно - присъда. След този случай не дочакал да има други проблеми и започнал да подготвя заминаването си. Тъй като задграничният му паспорт бил с изтекъл срок на валидност, подал заявление на нов. В началото му отказали по причина, че няма постоянна адресна регистрация. След това си направил постоянна регистрация на друго място и получил задграничен паспорт. Подал документи за канадска виза, но нямал отговор. След по-малко от две седмици започнала мобилизация и тогава променили законодателството, така че отказът да се явиш на призовка за мобилизация се считал за углавно престъпление. За да не се случи това, решил да замине, без да дочака канадска виза. Относно базата данни на автомобили с буквата Z кандидатът уточнил, че тя била качена в негов интернет сайт (направен лично от него), така че всеки да може да я види, но буквално 3-4 дни след като го задържали, полицията му съобщила, че ако има още едно такова нарушение, ще има съдебно преследване. Тогава той премахнал този профил и изтрил базата данни. Относно лозунгите върху банкнотите споделил, че по негово мнение полицията и властите вероятно не са разбрали за това, защото в противен случай нямало да може да напусне страната. На въпроса дали е получавал лични заплахи в страната си на произход, отговорил обобщено: „Човек, който не поддържа войната в Русия се намира в постоянна заплаха. Много дела се водят по жалби за най-различни неща: ако носиш украинския флаг, ако носиш неправилните цветове“. Относно отправени лично към него заплахи дал пример, че при посещението му в спортна зала хора са го заплашвали, че ако не си замълчи и не престане да изказва позицията си, ще подадат жалба в полицията. След случая, при който бил задържан, изпитвал голям страх и престанал да споделя становището си. Лично спрямо него не било оказвано насилие. В края на интервюто кандидатът потвърдил, че основната причина да напусне страната си на произход е гражданската му позиция, която била преследвана в Русия, както и страхът да не затворят границата преди да може да напусне страната

поради обявената мобилизация.

Постановено е оспореното Решение № 2288 от 06.02.2024 г. на председателя на ДАБ при МС, с което на основание чл. 75, ал. 1, т. 2 и т.4, във връзка с чл.8 и чл.9 от ЗУБ, е отхвърлена молбата на кандидата за международна закрила. Административният орган е приел, че за П. Н. О. не са налице предпоставките за предоставяне статут на бежанец по ЗУБ, тъй като от бежанската му история не може да се направи извод за наличието на основателни опасения от преследване по причините, изброени в чл. 8, ал. 1 от ЗУБ. Относно представените писмени доказателства е посочено в решението, че те не доказват политическо преследване, а единствено, че на кандидата е наложена административна глоба в размер на 30 000 рубли /400 лв./. Постановеното административно наказание не следвало да се приема за политическа репресия и на чуждия гражданин било осигурено правото на защита. Кандидатът изрично посочил, че нито преди твърдяното задържане, нито след това, е имал проблеми с официалните органи. Напротив, безпроблемно му е издаден задграничен паспорт и също така безпроблемно е напуснал Русия по легален начин. Посочено е в решението, че изразяването на убеждения, различаващи се от тези на официалните власти в Русия, само по себе си не е основание за предоставяне на статут на бежанец. За наличието на политическо преследване трябвало да се докажат поредица от мерки и действия от страна на официалните власти спрямо търсеция закрила, от които да се направи по безспорен начин заключение, че той е подложен на политическо преследване. По отношение на кандидата преследване по тази причина не се установявало.

На следващо място в решението е обсъден отказът на кандидата да бъде мобилизиран, но отново е прието, че това не е основание за преследване в страната на произход. Основание за този извод е, че един месец след обявяването на частичната мобилизация той е напуснал страната легално и безпроблемно. Тъй като кандидатът изрично е посочил, че не е служил в армията поради здравословни причини, не следвало да се смята, че ще бъде мобилизиран. В подкрепа на това били и думите му, че към момента не му е изпращана призовка за това. В обобщение органът е посочил, че заявените от кандидата конкретни обстоятелства не могат да бъдат свързани с нито една от причините по чл.8, ал.1 от ЗУБ. Спрямо него не се установявало осъществено преследване по смисъла на чл. 8, ал. 2-5 от ЗУБ, както и риск от бъдещо такова.

По-нататък в решението са изложени мотиви за липса на основания за предоставяне на субсидиарна закрила по чл.9, ал.1, т.1-2 от ЗУБ. Въз основа на справка вх. № ЦУ-1831 от 29.11.2023 г. на Дирекция „Международна дейност“ на ДАБ-МС относно актуалната обстановка в Русия не са установени и разширенията, дадени в Тълкувателно решение на Съда на Европейските общности от 17 февруари 2009 г. по дело С-465/07 и в Решение на СЕС от 30.01.2014 г. по дело С-285/12 във връзка с приложението на нормата на чл. 9, ал. 1, т. 3 от ЗУБ, тъй като към момента на издаване на решението обстановката в Русия не можело да се определи като въоръжен конфликт. Посочените от кандидата лични мотиви за желанието му да живее в Република България не са оценени като хуманитарни с оглед предоставянето на статут по чл. 9, ал. 8 от ЗУБ.

Административен Съд С. – град, I отделение, 69 състав, след преценка на събраните по делото доказателства по отделно и в съвкупност и съобразявайки доводите на страните, приема от правна страна следното:

По допустимостта на жалбата: Оспореното решение е връчено на на 13.02.2024 г. Жалбата е подадена чрез административния орган на 22.02.2024 г. - в срока по чл.84,

ал.3 от ЗУБ, от надлежна страна по смисъла на чл.147, ал.1 АПК и срещу подлежащ на оспорване акт съгласно чл.84, ал.3 ЗУБ, поради което е процесуално допустима.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

При служебната проверка по чл.168 АПК съдът намира, че оспореният акт е издаден от компетентен административен орган по чл.75, ал.1, вр. чл.48, ал.1, т.1 ЗУБ, в установената форма и без допуснати съществени процесуални нарушения. Производство по чл.68, ал.1, т.1 ЗУБ е образувано във връзка с подадена от чужденеца първа молба за закрила рег. № УП-22012 от 04.01.2023 г. На проведеното интервю на кандидата е предоставена възможност за посочване на причините, поради които е напуснал и не желае да се завърне в страната си на произход. Спорът между страните е изцяло материалноправен относно наличие на основания за предоставяне на международна закрила по чл.8, ал.1 и чл.9, ал.1 ЗУБ въз основа на елементите от личната бежанска история на кандидата, обсъдени съобразно актуалната ситуация в страната му на произход.

Във връзка с твърденията за преследване по „политически причини“ съдът съобразява легалното определение по чл.10, пар.1, б.„д“ от Директива 2011/95/ЕС - понятието „политическо мнение“ обхваща по-специално мнение, идеи или убеждения по въпроси, свързани с потенциалните субекти на преследване, посочени в член 6, както и с техните политики или методи, независимо дали мнението, идеите или убежденията са били изразени в действия на молителя. В случая, потенциалните субекти на преследване са тези по чл.6, б. „а“ и б. „б“ от Директивата – държавата, както и партии или организации, които контролират държавата или значителна част от нейната територия. Въз основа единствено на визираното легално определение съдът намира за неправилно становището на ответника, че за да е налице преследване по политически причини трябва да има поредица от мерки и действия срещу конкретно лице от страна на субектите на преследване, като административните мерки не са достатъчни, а следва да са налице наказателни такива. Легалната дефиниция не само не поставя подобно изискване, но изрично го изключва: „независимо дали мнението, идеите или убежденията са били изразени в действия на молителя“. Действията на преследване следва да се преценяват съгласно чл.9, пар.1 от Директива 2011/95/ЕС и чл.8, ал.4 от ЗУБ (преследване е нарушаване на основните права на човека или съвкупност от действия, които водят до нарушаване на основните права на човека, достатъчно тежки по своето естество или повторяемост) и съобразно неизчерпателното изброяване на чл.9, пар.2 от Директива 2011/95/ЕС и чл.8, ал.5 от ЗУБ.

Съдът приема, че твърденията на кандидата попадат в приложното поле на член 10, параграф 1, буква д от Директива 2011/95 (преследване поради политическо мнение) в светлината на тълкуването, дадено в Решение на Съда на Европейския съюз (СЕС) от 21 септември 2023 г. по дело С-151/22, според което от самия текст на член 10, параграф 1, буква д) и параграф 2 от Директива 2011/95 следва, че понятието „политическо мнение“ трябва да се тълкува широко. Това личи най-напред от неизчерпателното изброяване на елементите, въз основа на които може да се идентифицира посоченото понятие, резултат от употребата на наречието „по-специално“. По-нататък, говори се не само за „мнение“, но и за „идеи“ и „убеждения“ по въпроси, свързани с потенциалните субекти на преследване и с техните „политики“ или „методи“, като не е необходимо мнението, идеите или убежденията да са изразени в действия на молителя. Накрая, поставя се акцент върху

факта, че субектите на преследване считат мнението, идеите или убежденията за политически, а не толкова върху това какви са личните мотиви на молителя (т.29). От това СЕС извежда извод, че независимо на какъв език се разглежда, текстът на член 10, параграф 1, буква д) и параграф 2 от Директива 2011/95 не съдържа никакво указание в смисъл, че за да попадат в обхвата на понятието „политическо мнение“ по смисъла на тези разпоредби, съответните мнения, идеи или убеждения, които молителят твърди, че застъпва или изразява, трябва да отразяват определена степен на убеденост у молителя и дори да са така дълбоко вкоренени у него, че в случай на връщане в държавата си на произход той да не може да се въздържа от демонстрирането им, за да не предизвика неодобрението на потенциалните субекти на преследване в тази държава (т.30). СЕС е направил позоваване на Наръчника за процедурите, който следва да се вземе предвид с оглед на особеното му значение поради ролята, която Женевската конвенция възлага на ВКБООН (вж. в този смисъл решение от 23 май 2019 г., Bilali, C-720/17, EU:C:2019:448, т. 57), като е подчертал, че понятието „политическо мнение“ може да обхване всяко мнение или въпрос по отношение на държавния апарат, правителството, обществото или политиката, независимо каква сила има или колко е вкоренено у молителя (т.31). Всъщност, както отбелязва ВКБООН в писменото си становище, дори ако политическото мнение, на което се позовава съответният молител, не отразява определена степен на убеденост и дори не е „съществено“ или дълбоко вкоренено у него, *пак би могло в случай на връщане в държавата си на произход молителят да бъде изложен на реалната опасност да бъде преследван заради това политическо мнение* или заради политическото мнение, което потенциалните субекти на преследване в тази държава биха имали причина да смятат за негово, като се имат предвид личните обстоятелства относно молителя и общият контекст в тази държава (т.36). По всички изложени съображения СЕС е предоставил отговор на първия, третия и четвъртия от въпросите, че член 10, параграф 1, буква д) и параграф 2 от Директива 2011/95 трябва да се тълкува в смисъл, че за да може мненията, идеите или убежденията на молител, който *още не е бил обект на неодобрението* на потенциалните субекти на преследване в държавата си на произход, да попадат в обхвата на понятието „политическо мнение“, *е достатъчно молителят да твърди, че застъпва или изразява тези мнения, идеи или убеждения*. Това не предопределя оценката дали са основателни опасенията на молителя от преследване заради подобно политическо мнение (т.37). Изложеното е дало основание на Съда в Л. да обобщи, че компетентните органи на държавите членки трябва да разглеждат изчерпателно и задълбочено всички относими обстоятелства във връзка с конкретното лично положение на молителя и с по-общия контекст в държавата му на произход, в частност в политически, правен, съдебен, исторически и социално-културен аспект, за да определят *дали молителят с основание се опасява, че ще бъде лично преследван заради политическото си мнение, и в частност заради политическото мнение, което потенциалните субекти на преследване в държавата му на произход биха имали причина да смятат за негово* (т.45).

Правилното тълкуване на елементите от бежанската история на кандидата

налага съобразяване на следните релевантни обстоятелства: *1. субектите на преследване да считат мнението, идеите или убежденията за политически, а не толкова какви са личните мотиви на кандидата и 2. не е необходимо кандидатът да е бил обект на неодобрението на потенциалните субекти на преследване в държавата си на произход, за да попада в обхвата на понятието „политическо мнение“.* Според съда, жалбоподателят отговаря и на двете изисквания – релевантната информация за страната му на произход съдържа безпротиворечиви данни, че антивоенната му позиция срещу войната в У. се приема за политическо мнение и убеждение, срещу което се предприемат редица мерки и действия на преследване по смисъла на чл.8, ал.4 и ал.5, т.1-4 от ЗУБ. Нещо повече, кандидатът вече е бил обект на неодобрение в страната си на произход по смисъла на чл.4, пар.4 от Директива 2011/95 поради наложено му административно наказание.

Според т.28 от решение на СЕС от 12 януари 2023 г. по дело С-280/21, тъй като цели да защити правото на свобода на мнение и правото на изразяване, понятието „политическо мнение“ по смисъла на член 10, параграф 1, буква д) от Директива 2011/95 трябва да се тълкува в светлината на член 11 от Хартата, посочен изрично в съображение 16 от тази директива като един от членовете, чието прилагане Директивата цели да насърчи. Съдът в Л. цитира практика на Европейският съд по правата на човека, която подчертава, че член 10, параграф 2 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи не дава никаква възможност за ограничения на свободата на изразяване *в областта на политическото говорене или на въпросите от общ интерес* и че когато направените изявления се отнасят до въпрос от общ интерес, обикновено се предоставя високо равнище на защита на свободата на изразяване (решение от 15 октомври 2015 г., Perinçek с/у Швейцария, СЕ:ЕCHR:2015:1015JUD002751008, § 196, подточка i) и § 197, 230 и 231). Според СЕС тази практика на ЕСПЧ, която е от значение за тълкуването на член 11 от Хартата, потвърждава широкото тълкуване, което следва да се даде на понятието „политическо мнение“ по смисъла на член 10, параграф 1, буква д) от Директива 2011/95. Съгласно това тълкуване понятието „политическо мнение“ обхваща всяко мнение, идея или убеждение, което, *без непременно да има пряк и непосредствен политически характер*, се проявява чрез действие или бездействие, *за което посочените в член 6 от тази директива субекти на преследване приемат*, че има отношение към въпроси, които са свързани с тях или с техните политики и/или методи, *и че представлява израз на противопоставяне или съпротива срещу тях.* Според широкото тълкуване на понятието „политическо мнение“ като „мотиви за преследване“ по смисъла на член 10, параграф 1, буква д) от Директива 2011/95, за да установят наличието на такова мнение и на причинно-следствена връзка между него и действията на преследване, компетентните органи на държавите членки трябва да вземат предвид *цялостния контекст в държавата по произход на молителя* за статут на бежанец, и по-специално политическите, правните, съдебните, историческите и социалните аспекти на този контекст. В контекста на въоръжен конфликт, особено на гражданска война, и при липсата на законоустановена възможност

за отклоняване от военните задължения е много вероятно *отказът да се отбие военна служба, да се тълкува от властите на съответната трета държава като акт на политическо противопоставяне*, независимо от евентуално по-комплексните лични мотиви на заинтересованото лице — нещо, което органите на държавата членка, в която е подадена молбата за международна закрила, следва да проверят — независимо от правдоподобността на връзката между този отказ и съответния мотив за преследване. Участието на молителя за международна закрила в подаването на жалба срещу неговата държава по произход до ЕСПЧ с цел да се установи, че управляващият там режим е извършил нарушение на основните свободи, трябва да се квалифицира като мотив за преследване поради „политическо мнение“, ако са налице основателни опасения, че този режим възприема участието в подаването на тази жалба като акт на политическо дисидентство, срещу който би могъл да реши да упражни репресивни мерки. Същото се отнася и за опитите на молител за статут на бежанец да защити интересите си чрез съдебни искове срещу недържавни субекти, които действат незаконосъобразно срещу него, когато поради корупционните си връзки с държавата тези субекти могат да използват нейния репресивен апарат в ущърб на този молител, дори ако искът му е бил мотивиран от желанието да защити своите лични имуществени и икономически интереси (т.37 от решение по дело С-280/21).

С цел съобразяване на актуалната ситуация в страната на произход на молителя ответникът е представил Справка вх.№ ЦУ-933 от 22.03.2024 г. на Дирекция „Международна дейност“ на ДАБ. В нея е посочено, че членовете на руските сили за сигурност извършват злоупотреби и нарушения на правата на човека, а властите не успяват да предприемат адекватни мерки за идентифициране, разследване, наказателно преследване или наказание на повечето извършили злоупотреби длъжностни лица, което води до атмосфера на безнаказаност. На 01.03.24 г. хиляди хора се събраха в М. за църковната панихида и погребение в Борисовското гробище на загиналия противник на К. А. Н. в затворнически лагер. Руският президент В. П. е спечелил с 87% от гласовете завършилите през м.мрат 2024 г. президентски избори, които бяха съпроводени от протестни акции и обвинения в манипулации. Съгласно Федерален закон на Руската федерация № 53-FZ от 1998 г. относно военните задължения и военната служба, руските граждани от мъжки пол на възраст между 18 и 27 години подлежат на наборна военна служба. Член 23 от Федералния закон за военната служба и военната служба постановява, че следните категории граждани не подлежат на наборна военна служба:

- [лица, които] са признати за негодни или годни с ограничения за военна служба по здравословни причини;
- [лица], които изпълняват или са завършили военна служба в Руската федерация.

[лица], които изпълняват или са преминали алтернативна гражданска служба;

- [лица], които са отбили военна служба в друга държава.

На 28 май 2022 г. руският президент В. П. подписва закон, премахващ горната възрастова граница за служба в руската армия, което означава, че лица, навършили 40-годишна възраст, вече също могат да служат. Горната

възрастова граница от 40 години е премахната, което не оставя официална максимална възраст за изпълнение на военна повинност. Според специалистите това решение е взето във връзка с нарастващите жертви при инвазията на Русия в У..

В Русия мъжете на възраст от 18 до 27 години са задължени по закон да изкарат 12 месеца военна служба. Изключения се правят само за тези, които не могат да служат по здравословни причини. След обявяването на частична мобилизация на *21 септември 2022 г.*, руската Дума предприема законодателни мерки, свързани със *завишена отговорност за престъпления против военната служба* (в тази й част данните от справката изцяло подкрепят изнесената от кандидата бежанска история – през м.септември 2022 г. била обявена мобилизация и отклонението от нея е престъпление).

Държавната дума на пленарна сесия приема на второ и трето четене поправки в Наказателния кодекс на Руската федерация, с които се предлага засилване на отговорността за някои престъпления срещу военната служба. В тази връзка по-конкретно се увеличават сроковете на наказание "лишаване от свобода" за действия като неизпълнение на заповедта на командир, дезертьорство, грабеж, нарушаване на правилата за бойно дежурство и умишлено унищожаване или увреждане на военно имущество по време на война, военни действия или мобилизация. В съответствие с документа, "неизпълнение от страна на подчинен на заповед на началник ... по време на *военно положение*, по време на война или в условия на въоръжен конфликт или бойни операции, както и отказ от участие във военни или бойни действия" ще се наказва с лишаване от свобода до три години, а при тежки последици - до 10 години. Увеличава се, от 5 на 10 години лишаване от свобода, и отговорността за самоволно напускане на поделение по време на мобилизация или *военно положение*, във военно време или в условия на въоръжен конфликт или бойни действия. Предлага се да се увеличи на 15 години лишаване от свобода наказанието за дезертьорство по време на мобилизация, военно време или в условията на въоръжен конфликт, а наказанието за избягване на военна служба чрез симулиране на болест да стане до 10 години лишаване от свобода. Според руските военни правила военнослужещите, които отказват да се сражават в У., могат да бъдат уволнени, но не могат да бъдат наказателно преследвани, заявява г-н М. Беняш - адвокат, който съветва войници, избрали именно тази опция. Г-н Беняш допълва, че "стотици и стотици" войници са се свързали с неговия екип за съвет как да избегнат възможността да бъдат изпратени в У.. Г-н Беняш допълва, че не е запознат за случаи на наказателни дела срещу войници, отказали да се сражават. Според него няма правни основания за завеждане на наказателно дело, ако войник откаже да се бие, *докато е на руска територия*. Поради тази причина много войници са предпочели да бъдат уволнени или преместени, вместо да участват във военни действия. Цитирайки руските военни закони, г-н Беняш твърди, че ще бъде по-трудно за войниците да откажат да се сражават, ако Русия обяви *пълномащабна война*, тъй като по време на война *правилата са съвсем различни* и при такава хипотеза отказът би означавал много по-строги наказания, включително затвор. Настоящият статус на конфликта в У. дава на руските войници законен

път да откажат участие, но някои от тях се оплакват, че това същевременно води до липса на адекватни грижи за тях.

На 31 март 2022 г. руският президент В. П. подписва указ, разпореждащ набирането на 134 500 нови наборници в армията като част от годишния пролетен набор на Русия, но Министерството на отбраната уточнява, че повиквателните нямат нищо общо с конфликта в У.. Въпросът за участието на наборници в конфликта е изключително чувствителен, откакто на 9 март 2022 г. Министерството на отбраната признава, че някои наборници са изпратени в У., след като преди това П. отрича по различни поводи, заявявайки, че на фронта са изпратени само професионални войници и офицери. Говорителят на П. казва по същото време, че президентът е наредил на военната прокуратура да разследва и да накаже длъжностните лица, отговорни за неспазване на инструкциите му за изключване на наборници от участие в конфликта в У.. Към момента изглежда, че призовки получават руснаци, които са служили в армията и имат боен опит.

От самото начало на инвазията в У. руските власти отхвърлят твърденията, че планират въвеждане на *военно положение* след нахлуването в съседната страна или *че ще спират мъже в годна за изпълнение на военна служба възраст да напускат Русия*. От началото на инвазията на Русия на територията на У., *руското правителство все още не е постановило обща мобилизация на населението*. Професионални и договорни войници се сражават заедно с членове на частни охранителни и военни компании, както и с мъже, вербувани от самопровъзгласилите се Донецка и Л. народни републики в района на Д. в Източна У.. Но вместо да набират войски чрез обща мобилизация, руските наборни служби изглежда засилват усилията си за привличане на професионални войници.

Г-н А. К., старши научен сътрудник във фондацията "К." казва, че властите може да имат опасения, че една обща мобилизация ще антагонизира големи сегменти от руското население, които иначе подкрепят "специалната операция". "Руснаците може да подкрепят конфликта, но всъщност не искат да се сражават", заявява в допълнение г-н К. и добавя, че обща мобилизация ще доведе до големи загуби на необучени войници. "Няма скрита мобилизация в смисъл на принудително призоваване за участие в бойни действия в У.", казва г-н О. И., старши анализатор в Международната кризисна група. Много международни медии и военни служители очакват П. да обяви обща мобилизация на 9 май 2022 г., което не се случва. *Въпреки това подобен ход не може да бъде изключен в бъдеще, засега решението вероятно е заобикаляно по политически причини* - според г-н И. решение за обща мобилизация може бързо да превърне пасивните поддръжници на войната в активни противници, а ръководството на Русия се пази от подклаждане на народното недоволство. "При тези условия разговори за допълнителни мерки за мобилизация просто са лишени от смисъл. Няма нужда от тях за държавата или Министерството на отбраната в настоящия момент", казва П. (F. T., V. P. does 'not see need for second military draft' for Ukraine, 7 D. 2022, available at: <https://www.fi.com/content/51c18c2a-b4e1-4d64-82fe-4241aa0756b7> (accessed on 22 M. 2024).

Що се касае до политическите опоненти на руския управляващ режим, то в

доклад на британския Н. О. се посочва, че в Русия някои опозиционни партии са одобрени от К. (т.нар. "системна" опозиция), а други не са ("несистемна" опозиция). Опонентите на официалния режим, както от системни, така и на несистемни партии, могат да привлекат неблагоприятно внимание от страна на държавата, като представители на "несистемните" опозиционни партии и лица, заемащи по-високо йерархично ниво, са изложени на по-голям риск. Руските власти също така атакуват опозиционни политици и активисти с цел да им попречат да се кандидират за изборни длъжности и/или да подкрепят други кандидати да направят това. Опозиционните политици и активисти често са обект на изфабрикувани наказателни дела и други форми на административен тормоз, предназначени да попречат на участието им в политическия процес.

Относно представителите на неправителствените организации (Н.) и активистите докладът на Н. О. отбелязва, че лицата, които работят по въпроси, свързани с правата на човека, наблюдение на избори, корупция или *други теми, считани за критични за правителството*, могат да бъдат подложени на законите за "чуждестранен агент" и други разпоредби, което да доведе до стигматизиране, загуба на финансиране и закриване на дадена организация. Активистите също така могат да бъдат подложени на политически мотивирани наказателни дела, глоби, нападения и побои, които впоследствие не са адекватно разследвани.

Журналисти и/или независими медии: лица, които публикуват материали, считани за критични към правителството, могат да бъдат тормозени, задържани и/или да бъдат изправени пред политически мотивирани наказателни обвинения.

Блогъри/потребители на социални медии: лицата, публикуващи съдържание в социални медии, което се счита за критично към правителството, властите или армията, могат да бъдат атакувани или затворени, като рискът от наказателно преследване е най-голям на изток от планината У..

Повече от 100 души са арестувани в Русия заради участието си в митинги в памет на руския опозиционер А. Н. в деня на неговото погребение. Междувременно няколко руски региона обявиха името на Н. за „екстремистки символ“. Информацията идва ден след панихидата и погребението на Н. на 01.03.2024 г. Той почина на 16 февруари след няколко години, прекарани в руски затвори. Хиляда руснаци се събраха в М. и други градове в петък, за да се сбогуват с опозиционера, въпреки опасността да бъдат арестувани. Задържани хора имаше и в Н. Н., К., З., М. и други градове. Повечето от тях са арестувани от полицията, докато са полагали цветя в памет на Н. на публични места в градовете си. Някои обаче са задържани заради споменаване на името на Н.. Правозащитната инициатива „Първи отдел“ съобщи в събота, че *съдилищата в 4 региона на Русия са обявили името на опозиционера за „екстремистки символ“.*

Властите в Русия продължават да злоупотребяват с широкото определение за екстремизъм, според което гражданите могат да бъдат подложени на определени наказания за определени видове мирни протеста, принадлежност към определени религиозни деноминации и дори определени публикации в социалните медии. Руското Министерство на правосъдието разширява

списъка с екстремистки материали и включва 5215 книги, видеоклипове, уебсайтове, страници в социални медии, музикални w композиции и други елемента. В Русия цензурата и автоцензурата в телевизията, печатните медии и в интернет са *разпространени, особено по отношение на гледни точки, критични към правителството или неговите политики.* Правителството пряко и непряко цензурира медиите, голяма част от които публикуват съдържание онлайн, а автоцензурата в независимите медии също съществува. Руските официални власти продължават да ограничават свободата на печата и медиите, като над 80% от медиите в страната са финансирани от правителството или проправителствени актьори, а приятелски настроени към правителството олигарси притежават повечето други осведомителни агенции, на които е позволено да определят какво публикуват в официални или неформални условия и в граници, определени от правителството.

Има съобщения, според които руските официални власти предприемат мерки спрямо лица, които произвеждат и/или публикуват съдържание, което не се харесва на правителството.

През 2021 г. са въведени няколко закона за ограничаване на споделянето на съдържание в интернет и същите са използвани за налагане на глоби на протестиращи, които публикуват политически материали онлайн. Правителството следи използването и съдържанието на интернет, а Н. и С. като цяло са сред регионите, където съществува по-голяма вероятност администраторите на социални медии и обикновените потребители да се сблъскат със злоупотреби и други мерки, наложени от страна на властите.

На 27.02.24 г. съдът в М. осъди О. О. на две години и шест месеца затвор за дискредитиране на армията. 70-годишният О. е един от най-известните активисти за граждански права в Русия и съпредседател на правозащитната фондация "М.", която беше забранена от руския Върховен съд на 28 декември 2021 г. и получи Н. награда за мир през 2022 г. Наказателно производство срещу О. беше образувано през март 2023 г. за статията му „Искаха фашизъм. Получиха го“. Текстът, в който активистът за граждански права осъжда руската агресивна война срещу У. и говори за "масовото убийство на хора", е публикуван за първи път във френския онлайн вестник Mediapart. След това О. го публикува на руски в профила си във Ф.. Процесът срещу О. започна в началото на юни 2023 г., а през октомври 2023 г. О. беше осъден на глоба от 150 000 рубли - еквивалента на около 1500 евро - по това дело, което в днешна Русия беше почти равносилно на оправдателна присъда. През декември 2023 г. делото е върнато за разпоредително разглеждане, а разследването е възобновено. Този път следствената комисия намери утежняващо обстоятелство и заяви, че О. е публикувал статията от враждебност „срещу традиционните руски духовни, морални и патриотични ценности“ и от омраза към руските военни. В началото на февруари 2024 г. Министерството на правосъдието обяви О. за „чуждестранен агент“ заради критиките му към агресивната война на Русия срещу У. и разпространението на предполагаема невярна информация за политическото ръководство в М., преди в крайна сметка да бъде осъден на две и половина години затвор в края на м. февруари 2024 г.

Според друг официален източник на информация за страната на произход на кандидата: R. on the human rights situation (covering 2023) - T. State of the W.'s H. R.; R. 2023 (Periodical R., E.) на AI – A. I., публикуван на 24 април 2024 г. на страницата на E. Country of O. I. N. - eci.net: Русия продължи своята агресивна война срещу У. и позволи на силите си да извършват военни престъпления безнаказано. Междувременно положението с човешките права у дома продължи да се влошава. Свободата на изразяване, мирно събрание и сдружаване бяха допълнително строго ограничени. *Критиците на правителството бяха изправени пред произволно съдебно преследване, дълги присъди в затвора, насилствени нападения, извършени безнаказано, и други репресии.* Властите използваха обширно законодателство за борба с тероризма и екстремизма срещу опозиция и религиозни групи, отделни критици и адвокати.

Изтезанията и други форми на малтретиране в затворите са широко разпространени и до голяма степен остават ненаказани. Процесите бяха несправедливи, особено по политически дела и тези, включващи украински военнопленници. Беше прието ново трансфобско законодателство и така нареченото „ЛГБТ движение“ беше определено като „екстремистко“. Русия отказа да сътрудничи на международните правозащитни институции и, след като МНС издаде заповед за арест на президента В. П., криминализира помощта за нея. Властите не успяха да предотвратят антисемитско насилие и насилие срещу бежанци. Мерките за справяне с климатичната криза бяха недостатъчни и големи екологични Н. бяха забранени от страната.

Русия продължава да е изправена пред международна изолация. През септември новоназначеният специален докладчик на ООН за положението с правата на човека в Руската федерация съобщи за „все по-репресивното потискане на мирното упражняване на правата на човека“. Властите отказаха да признаят мандата или да разрешат посещение в страната. През ноември Русия се оттегли от Договора за обикновените въоръжени сили в Европа.

Всяка форма на критика към властите беше строго потисната. Медии, социални медийни платформи и лица бяха изправени пред тежки глоби, произволно блокиране, *наказателно преследване* и други репресии съгласно разширяващ се набор от наказателни правни правила. Те включват определяне за „чуждестранен агент“ и обвинения в „екстремизъм“, „оправдание на тероризма“, „разпространение на съзнателно невярна информация“, „дискредитация“, „подбуждане към омраза“ и ЛГБТИ „пропаганда“.

Хората, които се противопоставят на нахлуването в У., на нарушенията на Русия там или на войната като цяло, бяха изправени пред особено жестоко преследване. Най-малко 140 лица бяха осъдени на затвор за изявления, протести или други дейности, противопоставящи се на войната, в сравнение с 22-ма през 2022 г.

А. М., бизнесмен и самотен баща от Т. област, беше арестуван на 27 февруари по обвинение в „дискредитиране на въоръжените сили“ за критикуване на войната срещу У. в социалните медии. Властите настаниха 13-годишната му дъщеря в сиропиталище; след кампания от нейно име я предадоха на други членове на семейството. Присъдата на А. М. от две

години лишаване от свобода беше отменена през декември.

На 13 април съдът потвърди тригодишната присъда на В. Р., *въглищар от [населено място]*, за „разпространение на съзнателно невярна информация за руските въоръжени сили“. В. Р. е използвал домашно радиостудио, за да препредаде забранени медии с информация за войната. О. О., известен правозащитник, беше съден за публикуване на статия, критикуваща инвазията на Русия в У..

През ноември друг затворник на съвестта (prisoner of conscience), журналистката М. П., която беше осъдена на шест години лишаване от свобода за споделяне на видеоклип за бомбардировката на Русия в драматичния театър в М., У., беше изправена пред нови съмнителни обвинения за „причиняване на телесна повреда“ в наказателната колония.

През 2023 г. 54 организации и 172 лица са били определени като „чужди агенти“, а 56 организации са били определени като „нежелани“. Водещи групи за защита на човешките права, включително Московската хелзинкска група, Център „С.“ и Център „Сова“, бяха официално разпуснати под претекст за нарушения на разпоредбите за „чужди агенти“ или технически подробности.

Бяха образувани няколко политически мотивирани наказателни дела срещу членове на „М.“, най-старата правозащитна организация в страната, която беше ликвидирана през 2022 г. Те включваха обвинения в „дискредитация на въоръжените сили“ и „реабилитация на нацизма“. Членът на М. А. Ч. беше арестуван на 5 май и обвинен в „контрабанда на предмети с културна ценност“ за предполагаем опит да изнесе архива на М. от страната. Той остана в затвора до края на годината.

Обвиненията в екстремизъм бяха използвани срещу групи и лица, критични към властите. На 17 май съдът потвърди произволното определяне на младежката продемократична група „Весна“ като „екстремистка“ организация и забрани нейната дейност. Шестима лица останаха в ареста до края на годината по обвинения за участие във Весна.

През август наказателният кодекс беше изменен, за да санкционира „извършването на дейности“ на чуждестранни Н. без регистрирани офиси в Русия. Той на практика криминализира всякакви форми на сътрудничество с повечето групи на гражданското общество извън страната.

Властите са насочени към конкретни затворници като А. Н. с различни форми на малтретиране, включително отказ от адекватни медицински грижи, произволно настаняване в наказателни килии (често за няколко последователни срока), психологически натиск, заплахи и използване на физическа сила.

На 14 юни антивоенният активист А. Березиков беше намерен мъртъв в център за задържане в [населено място] на Дон, където беше настанен *след съмнително административно производство, ден преди освобождаването му*. Малко преди това той казал на адвокатата си и на съда, че се страхува за живота си, тъй като е бил заплашван от служители на Федералната служба за сигурност и измъчван с електрошок. Тези твърдения бяха пренебрегнати от властите и полицията обяви смъртта му за самоубийство. Неговият адвокат и правозащитник, който помагаше на А. Березиков, трябваше да напусне страната, след като полицията претърси дома му.

Наказателните съдилища демонстрираха дълбоко пристрастие срещу обвиняемите. Само 0,4% от подсъдимите са оправдани или наказателното преследване е прекратено от съда. Съдиите рутинно и безпрекословно приемаха доказателствата на обвинението, включително показания, дадени под изтезания, и отхвърляха убедителни доказателства за невинност. Процесите, особено по обвинения, свързани с тероризъм, екстремизъм или държавна измяна, често бяха закрити за обществеността.

На 4 юли неидентифицирани лица жестоко нападаха, унижиха и раниха тежко журналистката Е. М. и адвокат А. Н. на път за съдебно заседание в република Ч.. Не е проведено надлежно разследване на нападението.

Според **A. report on human rights in 2023**, 2023 Country R. on H. R. Practices: R. (Periodical R., E.), публикуван на 23 А. 2024 с автор USDOS – US D. of State (Държавен департамент на САЩ - Р. федерация Годишен доклад за правата на човека през 2023 г 2023 Държавни доклади относно практиките в областта на правата на човека:

Властите използваша нови закони, *за да накажат несъгласието* и независимото изразяване в Русия, според правозащитници. Властите хвърлиха в затвора антивоенни протестиращи и политически опозиционни фигури, *преследваха множество лица за онлайн изразяване*, принудително закриване на неправителствени организации, допълнително ограничаваха медиите, оказваха натиск върху политически партии и продължаваха транснационални репресии срещу критиците на К. в чужбина.

Раздел 1. А. Произволно лишаване от живот и други незаконни или политически мотивирани убийства:

Имаше множество доклади, че в някои затворнически колонии и други места за лишаване от свобода властите систематично измъчвали затворници, в някои случаи водещи до смърт или самоубийство. Например на 14 юни активистът А. Березиков почина в специалния център за задържане в Р. на Дон от очевидно самоубийство. През май Березиков беше арестуван по престъпни обвинения за разпространение на антивоенни листовки. Адвокатът му твърди, че полицията е заплашвала и изтезавала Березиков. Следствиеният комитет започна наказателно производство за смъртта на Березиков.

Б. Изчезване: Има съобщения за насилствени изчезвания, извършени от или от името на държавните органи. Насилствените изчезвания както по политически, така и по финансови причини продължават в С. К.. Според августовския доклад на Работната група на ООН за насилствени или неволни изчезвания в страната има 1721 нерешени случая на насилствени или неволни изчезвания.

В. Мъчения и други жестоки, нечовешки или унижителни отношения или наказания, и други свързани злоупотреби: Въпреки че Конституцията забранява подобни практики, множество достоверни доклади сочат, че служители на правоприлагащите органи и силите за сигурност са участвали в изтезания, малтретиране и насилие, за да принудят признания от заподозрените, а властите само понякога са държали служители отговорни за подобни действия. Има съобщения за смъртни случаи поради изтезания.

Съобщава се, че физическото малтретиране на заподозрени от полицейски служители е било системно и обикновено се е случвало през първите няколко

дни след ареста в местата за задържане. Доклади от правозащитни групи и бивши полицейски служители показват, че полицията най-често използва електрически удари, задушаване и разтягане или прилагане на натиск върху ставите и сухожилията, тъй като тези методи се считат за по-малко вероятно да оставят видими следи.

Според правозащитни групи полицията и силите за сигурност са използвали прекомерна сила и груби тактики при задържането на протестиращи срещу войната и мобилизацията. Има съобщения, че служители на реда са използвали изтезания, включително лишаване от сън, като форма на наказание срещу задържани опозиционери и правозащитници, журналисти и критици на правителствената политика. Например на 10 май специалният докладчик на ООН за изтезанията А. Е. каза на медиите, че поставянето на А. Н. в изолация в 11 отделни случая, което се равнява на 114 дни в изолация в тежки условия за период от седем месеца, изглежда непропорционално и ако бъде потвърдено, ще представлява форма на мъчение.

Безнаказаността беше значителен проблем в силите за сигурност. В повечето случаи, когато служители на правоприлагащите органи или други правителствени служители са били публично замесени в нарушения на правата на човека, властите са отхвърлили вътрешни и външни искания за независимо разследване и са участвали в кампании за дезинформация или други усилия за прикриване на подобни твърдения. Склонността на правителството да игнорира сериозни обвинения в нарушения на правата на човека, заедно с неравномерното прилагане на върховенството на закона и липсата на прозрачност в съдебната система, доведоха до безнаказаност за повечето извършители.

Условията в затворите и центровете за задържане са различни, но често са били тежки и животозастрашаващи. Пренаселеността, малтретирането от надзиратели и затворници, ограниченият достъп до здравни грижи, недостигът на храна и неадекватните санитарни условия са често срещани в затворите, наказателните колонии и други места за задържане.

Физическото и сексуалното малтретиране от надзиратели в затворите е системно, според неправителствени организации за човешки права. Х. Р. У. регистрира множество случаи на малтретиране и *изтезания на антивоенни активисти* през годината. Насилието от страна на затворник върху затворник също беше проблем. Имаше широко разпространени съобщения, че властите и подкрепяната от К. група В. са вербували затворници от затворите да се бият в У..

Имаше съобщения, че политическите затворници са били поставяни в особено тежки условия и са били подлагани на наказателно лечение в системата на затворите, като изолация или наказателен престой в психиатрични отделения. Бивши политически затворници описват, че трябва да изпълняват безсмислени задачи няколко пъти на ден и да бъдат изпращани в „наказателната бригада“ за дребни нарушения, условия, които един затворник описва като психологически мъчителни.

Г. Произволен арест или задържане: Въпреки, че законът забранява произволните арести и задържания, властите се занимават с тези практики безнаказано. Законът предвижда правото на всяко лице да оспори

законността на своя арест или задържане, но успешните оспорвания са рядкост.

Произволен арест: Имаше многобройни съобщения за произволни арести или задържания, често във връзка с демонстрации или единични пикети, като организираните срещу пълномащабното нахлуване на страната в У.. Например на 7 юни полицията задържа пет лица, свързани с правозащитната неправителствена организация „Вясна“, за планиране на демонстрации срещу мобилизацията. Множество други примери за произволни арести включват тези на лица за носене на дрехи в синьо и жълто, държане на празни плакати или знаци, които просто гласят „Мир“.

Д. Отказ от справедлив публичен процес:

Законът предвижда независима съдебна система, но съдиите остават обект на влияние от страна на изпълнителната власт, въоръжените сили и други сили за сигурност, особено при важни или политически чувствителни дела, както и на корупция. Резултатите от някои процеси изглеждаха предопределени. Процентът на оправдателните присъди остава изключително нисък. През 2022 г. съдилищата са оправдали 0,33 процента от всички подсъдимии.

Съдебни процедури: Законът предвиждаше правото на справедлив и публичен съдебен процес, но намесата на изпълнителната власт в съдебната система и съдебната корупция подкопават това право. Подсъдимият е имал законова презумпция за невинност и право на справедлив, навременен и публичен процес, но тези права не винаги са били зачитани. Адвокатите на защитата можеха да посещават своите клиенти в ареста, въпреки че адвокатите на защитата твърдяха, че властите следят електронно разговорите им и не винаги им осигуряват достъп до клиентите им.

Политически затворници и задържани: Имаше съобщения за политически затворници в страната и че властите са задържали и преследвали лица *по политически причини*. Обвиненията, които обикновено се прилагат в политически мотивирани случаи, включват „тероризъм“, „екстремизъм“, „сепаратизъм“ и „шпионаж“. Съобщава се, че политическите затворници са били поставяни в особено тежки условия на лишаване от свобода и са били подлагани на друго наказателно отношение в системата на затворите, като изолация или наказателен престой в психиатрични отделения. Правителството като цяло не разрешаваше достъп на правозащитни или хуманитарни организации до политически затворници.

Списъкът на правозащитната организация "М." включва опозиционни активисти и политици, журналисти и правозащитници, лишени от свобода за работата си, включително В. Кара-М., А. Н., И. Я. и А. П., журналисти като членове на студентското издание DOXA, репортерът на RusNews М. П., и редакторът на Ч. Абдулмумин Г. и правозащитници като Ю. Д.; *много руснаци и украинци (включително кримски татари), хвърлени в затвора заради гласното им противопоставяне на войната на страната срещу У.*, включително А. Г. и А. С.; *лишени от свобода за участие в протести през годината*; членове на военните и службите за сигурност, отказали да участват във войната в У.; и членове на Свидетелите на Й., определени мюсюлмански групи и други малцинствени религиозни групи.

На 19 април московски съд потвърди решението от декември 2022 г. за осъждане на видния бивш московски общински депутат И. Я. на 8,5 години затвор за присъда за умишлено разпространение на невярна информация относно военните. Я. е бил преди това осъждан по обвинения в престъпление за „дискредитиране“ на военните в неговия канал в YouTube. А. I. и други международни неправителствени организации оцениха, че Я. е бил наказан за критиките си към войната в У.. На 4 август апелативен съд потвърди четиригодишната присъда на опозиционния политик А. П. за извършване на дейността на „нежелана организация“. П. получи и забрана за обществена и политическа дейност за осем години. Правозащитната организация "М." смята П. за политически затворник.

Властите наказваха членове на семейството за престъпления, за които се твърди, че са извършени от техните роднини. Например на 1 март полицията арестува А. М. в Ефромов, Т. област, по обвинения в „дискредитиране“ на армията, след като дъщерята на М., на 12 години, е докладвана на властите за рисуване на антивоенни лозунги в час по рисуване. Дъщерята на М. беше поставена под стража за деца, след като беше разпитана от служители на Ф. в училище. Местен съд осъди М. и го осъди на две години затвор на 28 март. М. призна М. за политически затворник.

Раздел 2. Граждански свободи:

А. Свобода на изразяването, включително на членовете на пресата и други медии: Докато Конституцията предвиждаше свобода на изразяване, включително за пресата и другите медии, правителството все повече ограничаваше това право. Федералните, регионалните и местните власти използваша процедурни нарушения и ограничително или неясно законодателство, за да задържат, тормозят или преследват лица, които критикуват правителството или институциите, които то подкрепя. Правителството упражнява редакционен контрол върху медиите, създавайки медиен пейзаж, в който повечето граждани са били изложени предимно на одобрени от правителството разкази.

Свобода на изразяване: Правителството въведе допълнителни ограничения върху свободата на изразяване, за да задуши критиките към войната на Русия срещу У., съобщиха правозащитни организации. На 22 март президентът П. одобри поправки към законите от 2022 г., които криминализират „разпространението на невярна информация“ относно войната на Русия в У. и „дискредитирането на военните“.

Тези поправки разшириха закона, за да обхванат „доброволчески формирования, организации или лица“, както и увеличиха максималните наказания за онези, които многократно нарушават закона. Властите използваша тези закони широко и безразборно, за да потиснат жестоко свободата на изразяване, включително от представители на пресата. Към 19 декември независимата правозащитна група OVD-Info съобщи, че властите са образували 844 наказателни дела за антивоенно изразяване, включително обвинения в разпространение на „фалшива информация“ и „дискредитиране на военните“.

Властите злоупотребиха с широкото определение на страната за

екстремизъм, според което гражданите могат да бъдат наказвани за определени видове мирни протести, принадлежност към определени религиозни деноминации и дори определени публикации в социалните медии, като инструмент за задушаване на несъгласието. Законът забранява разпространението на невярна „обществено значима информация“ онлайн, в медиите или по време на протести или публични събития, както и разпространяването на „невярна обществено значима информация, разпространявана под прикритието на вярна информация, която създава заплахата от масово нарушаване на обществения ред и обществената сигурност или заплахата от създаване на пречка за функционирането на животоподдържащи съоръжения, транспортна инфраструктура, банково дело, енергетика, индустрия или комуникации.“

Правителството продължи да налага нови ограничения върху съдържанието, което може да се споделя в интернет. Законът упълномощи Р., агенцията за надзор на медиите в страната, да блокира уебсайтове, които „нарушават правата на [руските граждани]“, включително чрез ограничаване на „разпространението на обществено значима информация“. Експерти определиха закона като ограничаващ „русофобско“ съдържание и насочен специално към YouTube. Законът забранява на журналисти и уебсайтове да публикуват лични данни на служители на реда и някои други държавни служители, свързани със службите за сигурност на страната. Разширявайки определението за чувствителни данни, F. публикува през 2021 г. списък с теми, които могат да бъдат „използвани срещу сигурността“ на Русия, включително информация и оценки на армията на страната, сектора за сигурност и космическата агенция Р.. Лицата, които са събирали информация в посочените категории, могат да бъдат определени като „чуждестранни агенти“.

Контролираните от правителството медии често използват унизителни термини като „предател“, „чуждестранен агент“ и „пета колона“, за да опишат лица, изразяващи възгледи, критични или различни от правителствената политика, което води до социален климат, нетърпящ несъгласие. На практика всички независими или опозиционно ориентирани медии бяха блокирани в страната или закрити, заедно с много независими Н.. К. засили усилията си да блокира достъпа до информация, която противоречи на официалните разкази. Веднага след нахлуването в У. през февруари 2022 г. правителството предприе репресии срещу независимите медии в страната, затваряйки водещата либерална радиостанция „Ехо М.“ и независимия всекидневник „Н. газета“.

Насилие и тормоз: Журналистите продължават да бъдат подлагани на арести, лишаване от свобода, физическо нападение, тормоз и сплашване заради своите репортажи. Журналисти и блогъри, които разкриха правителствени злоупотреби или които критикуваха правителството, често бяха изправени пред тормоз под формата на директни заплахи за физическата им безопасност или заплахи за прехраната им, често чрез съдебно преследване. Имаше съобщения за правителствени служители и полиция, нападнали журналисти; полицията задържа журналисти, за да им попречи или да ги

накаже за техните репортажи; полицията обвинява журналисти в тежки престъпления, за да им попречи или да ги накаже за техните репортажи; и полицейски нападения в офисите на независими медии, за които наблюдателите смятат, че са предназначени да накажат или да оказват натиск върху медиите.

Интернет свобода: Правителството ограничи и прекъсна достъпа до интернет и цензурира онлайн съдържание и наблюдава всички интернет комуникации. Според доклада на F. H. F. on the Net 2023 свободата на интернет в страната продължи бързо да намалява, тъй като властите приложиха ограничителни закони за контрол на информационното пространство и се опитаха да премахнат критиките към пълномащабната военна инвазия в У..

Имаше нарастваща тенденция властите да се стремят да оказват натиск върху платформите на социалните медии, да цензурират публикации и да премахват съдържание, което се счита за нежелателно. *Това беше особено случаят с публикации и съдържание, свързани с войната на Русия срещу У..*

Според неправителствената организация за свобода на интернет Roskomsvoboda повече от 10 000 уебсайта са били блокирани за предполагаемо разпространение на материали, „дискредитиращи руските въоръжени сили“. Roskomsvoboda съобщи, че правителствените агенции са блокирали завинаги повече от 1,47 милиона уебсайта, позовавайки се на статистика от Генералната прокуратура.

Имаше нарастваща тенденция потребителите на социалните медии да бъдат преследвани за политическо, религиозно или друго идеологическо съдържание на публикации, споделяния и „харесвания“, особено съдържание, свързано с У., което доведе до глоби или присъди затвор, ако бъдат осъдени. Правителството забрани онлайн анонимността.

Мирната протестна дейност, свързана с войната срещу У. и свързаната с нея военна мобилизация, беше строго ограничена. Медиите съобщиха, че властите са задържали най-малко 54 души на антивоенни протести в цялата страна, отбелязващи годишнината от пълномащабното нахлуване в У.. Например трима жители на М. бяха арестувани и глобени за предполагаема дискредитация на армията, след като посетили паметника на украинската писателка Л. Украинка на 24 февруари.

Законът предвижда тежки санкции за участие в неразрешени протести и други нарушения на закона за обществените събрания. Протестиращите, осъдени за множество нарушения в рамките на шест месеца, могат да бъдат глобени със значителна глоба или затвор до пет години. Арестите или задържанията за организиране или участие в неразрешени протести са чести.

Г. Свобода на движение и право на напускане на страната:

Законът предвижда свобода на вътрешно движение, пътуване в чужбина, емиграция и репатриране, но властите ограничават тези права. *Властите често отказват да предоставят правителствени услуги на лица без вътрешни паспорти или надлежна регистрация, а много регионални правителства продължават да ограничават това право чрез правила за регистрация на местожителство. (В тази част докладът подкрепя твърденията на кандидата, че е било необходимо да има адресна регистрация, за да получи международен паспорт).*

Властите наложиха ограничения за пътуване в страната на лица, изправени пред съдебно преследване по политически цели. (Макар правото на свободно придвижване на кандидата да не е било ограничено, в тази си част официалната информация е в подкрепа на опасенията му, че при евентуално негово връщане в страната на произход, където би бил изложен на опасност от съдебно преследване по политически причини, това негово основно право може да бъде ограничено).

Пътуване в чужбина: Законът предвиждаше свобода на пътуване в чужбина, но правителството ограничи това право за определени групи. Законът постановява, че лице, което е нарушило съдебно решение, няма право да напусне страната (кандидатът няма такова качество). Съдът може също така да забрани на дадено лице да напусне страната поради неизплащане на задължения; ако лицето е заподозряно, обвинено или осъдено за престъпление; или ако лицето е имало достъп до класифициран материал.

Раздел 4. Корупция в правителството Законът предвиждаше наказателни санкции за длъжностна корупция. Като цяло правителството не прилагаше закона ефективно и служителите често безнаказано участваха в корупционни практики. През годината имаше множество съобщения за корупция в правителството.

Раздел 5. Позицията на правителството към международно и неправителствено наблюдение и разследване на предполагаеми нарушения на правата на човека Все по-ограничен брой местни и международни правозащитни групи, действащи в страната, наблюдаваха и разследваха условията или случаите на правата на човека и публикуваха своите констатации въпреки увеличаващите се правителствени ограничения. Правителствените служители рядко съдействаха или откликваха на техните опасения и понякога реагираха чрез увеличаване на репресиите срещу такива групи. Официалният тормоз срещу независими неправителствени организации продължи и в много случаи се засили, особено на групи, които се фокусираха върху наблюдението на избори, ангажиране в екологичен активизъм, разкриване на корупция и справяне с нарушенията на човешките права.

Властите използваха закони, приети след пълномащабното нахлуване на страната в У., като тези, които криминализират дискредитирането на или публикуването на „фалшива информация“ относно армията, за да се насочат към местните защитници на правата на човека. На 21 март Следственият комитет образува наказателно дело срещу О. О., съпредседател на вече ликвидирания център за правата на човека „М.“, за многократно „дискредитиране“ на армията. На 11 октомври О. беше осъден и глобен със 150 000 рубли (1657 долара).

Организацията на обединените нации или други международни органи: През 2022 г. Общото събрание на ООН отстрани Русия от Съвета на ООН по правата на човека поради нарушенията на правата на човека от страна на Русия в У.. В резултат на изключването на страната от Съвета на Европа, Европейският съд по правата на човека (ЕСПЧ) на Съвета на Европа, който се произнася по Европейската конвенция за правата на човека, спря да разглежда дела за предполагаеми действия на Русия. Държавната дума също прие два закона, които претендираха да сложат край на юрисдикцията на

ЕСПЧ в Русия. А. І. заяви, че оттеглянето на страната означава, че „някои от последните гаранции срещу нарушения на човешките права ще бъдат забранени за онези, които имат най-голяма нужда от тях в днешна Русия“. Властите отказаха да сътрудничат на докладчика на Московския механизъм на О., натоварен да проучи изпълнението на разпоредбите на човешкото измерение на О. след нахлуването ѝ в У. през февруари 2022 г. Освен това властите все още не са предоставили съществен отговор на доклада на Московския механизъм на О. от 2018 г., разследващ нарушенията на човешките права в Ч..

Държавни служители манипулираха историята на Втората световна война и Х. за политически цели. Президентът П. и други лидери използваша нацистки образи и антисемитски тропи, за да оправдаят пълномащабното нахлуване в У., многократно твърдейки, че нахлуват, за да „денацифицират“ У. и се опитваха да направят паралели между агресията на Русия срещу У. и борбата срещу нацистка Германия. На пресконференция от 18 януари външният министър С. Лавров обвини С. щати, че са събрали коалиция от европейски държави, за да „решат „руския въпрос“ точно както Х. иска окончателното решение на „еврейския въпрос“. Европейският еврейски конгрес осъди изявлението на Лавров като „изкривяване на Х. на най-основно ниво“ и го призова да се извини.

Според **Справка за военна служба в контекста на войната в У.** Тематични доклади: Р. федерация - военна служба на фона на войната в У., издадена на 2 април 2024 от BFA (А. федерална служба за имиграция и убежище, отдел COI):

На 21 септември 2022 г. с президентски указ е обявена частична мобилизация в Руската федерация. По официална информация целта на частичната мобилизация е да бъдат викнати 300 000 резервисти. Центровете за набиране на персонал прилагат непоследователни критерии за мобилизация в цялата страна. Този указ определя целевата група на подлежащите на мобилизация „граждани на Руската федерация, които са призовани в рамките на мобилизацията за служба във въоръжените сили на Руската федерация.“ Президентският указ от 21 септември 2022 г. остава в сила, въпреки че руското правителство промени стратегията си оттогава и сега провежда тайни мобилизационни мерки. В У. няма руски наборници, но наборниците изпълняват задачи по граничен контрол по руско-украинската граница. Наборниците са принуждавани да подписват договори с военните. В У. в битките участват нередовни руски военни формирования (частни военни компании и др.), въпреки че Конституцията на Руската федерация забранява създаването на въоръжени формирования. Повечето убити руски войници в У. идват от бедни, периферни региони.

Според Наказателния кодекс различни форми на отказ от военна служба (дезертиране, неподчинение на заповеди, симулиране на болест и др.) могат да доведат до няколко години затвор. Има съобщения за войници, екзекутирани от руската армия за неподчинение на заповеди. Правото на алтернативна военна служба (цивилна служба) по добросъвестни, религиозни или други причини е гарантирано от руската конституция. Военните комисариати и съдилищата рутинно отхвърлят молби на хора, които са били

мобилизирани в У. и вместо това искат да полагат общественополезен труд.

4. Въведение (П. промяна 2024-04-02, 08:57): Този доклад е посветен на темата за военната служба в Русия в контекста на украинската война. От 24 февруари 2022 г. Русия води широкомащабна агресивна война срещу У.. На 21 септември 2022 г. президентът на Руската федерация В. П. с указ обяви частична мобилизация в Руската федерация. С оглед на войната между Русия и У., аргументите на търсещите убежище, чиито молби за убежище се фокусират върху въпроси, свързани с военна служба, стават все по-актуални. Този тематичен доклад има за цел основно да предостави подробна, актуална и специфична за страната информация, за да се подпомогнат лицата, вземащи решения при провеждането на процедури за убежище. Този тематичен доклад е в съответствие с методологията за докладване на информацията за страната на произход (COI) на EUAA и е подложен на вътрешен контрол на качеството (партньорска проверка).

Доброволното посещение във военно училище е възможно от 16-годишна възраст (EBCO 12 май 2023 г.). Първата военна регистрация на гражданите се извършва между януари и март на годината, в която съответният човек навършва 17 години (VMR R. n.d.; срв. FGWW R. 25 декември 2023 г.). Засегнатите се уведомяват за регистрационните мерки чрез повиквателна заповед от военния комисариат.

Съгласно федералния закон „За наборната повинност и военната служба“ руски граждани от мъжки пол на възраст от 18 до 30 години подлежат на наборна военна служба. Решението дали дадено лице ще бъде извикано или не, може да бъде взето само когато въпросното лице е навършило 18 години (FGWW R. 25 декември 2023 г.). Задължителният период на служба е една година (ЦВ М. 30 юни 2023 г.; вижте FGWW R. 25 декември 2023 г.).

След завършване на основна военна служба наборниците се регистрират като резервисти (EUAA 16 декември 2022 г.; виж BBC 21 септември 2022 г.) и следователно могат да бъдат мобилизирани (MBZ 31 март 2023 г.; вижте FGMB R. 25 декември 2023 г.).

Съгласно законовите изисквания лицата, които са негодни или ограничено годни поради здравословното си състояние, се освобождават от военна служба. Много млади мъже, особено тези от по-богатите социални класи, като жителите на големите градове, се опитват да избегнат военната служба (EUAA 16 декември 2022 г.).

Има все повече съобщения, че все повече и повече мъже, които никога не са служили, *получават военно досие, когато навършат 25 години*. Това обаче означава, че те никога не са служили и следователно не са част от резерва (ЦВ М., 21 февруари 2024 г.). Издаването на военна книжка (военни билет) се извършва чрез заявление. Военната книжка може да бъде получена от местния военен комисариат (Armyhelp 24 март 2023 г.). Военните книжки обикновено се изискват за представяне на работодател (VB М. 15 септември 2023 г.).

Въз основа на тази официална информация относно страната на произход съдът приема, че към момента на напускането ѝ (когато е обявена частичната мобилизация от м. септември 2022 г.) за кандидата не е съществувал риск да бъде мобилизиран. Предвид официалните данни обаче, според които тези

правила не важат при обявено военно положение опасенията му от преследване поради евентуален отказ от мобилизация и военна служба при евентуално връщане в страната на произход и евентуално обявено военно положение в нея, остават актуални.

Според същата справка, която в тази част цитира Федералния конституционен закон „За военното положение“, в случай на обявяване на военно положение могат да бъдат призовани „Въоръжените сили на Руската федерация, други военни сдружения и органи“ (FVGK R. от 2 ноември 2023 г.). В Русия все още не е обявено военно положение. Въпреки това Русия наложи военно положение в източноруските региони, които анексира (Лента 25 октомври 2023 г.; вижте ЕРЕК R. 19 октомври 2022 г., АА 6 март 2024 г.).

Според Справката за военна служба в контекста на войната в У. Тематични доклади: Р. федерация от 2 април 2024 на А. федерална служба за имиграция и убежище: Групите хора, изключени от мобилизация, *не винаги са били известни на местните служби* за набиране на персонал или са в противоречие със законодателството (MBZ 31 март 2023 г.). Условието за освобождаване и отсрочване от мобилизация са променени няколко пъти. Това доведе до това, че агенциите за набиране на персонал прилагат непоследователни критерии за мобилизация в цялата страна (EUAА 16 декември 2022 г.).

Няколко източника описаха изпълнението на мобилизацията като „хаотично“ (DW 30 септември 2022 г.; вижте R./RL 2 октомври 2022 г., G. 1 октомври 2022 г., MBZ 31 март 2023 г.). Според широко разпространени доклади, проектите на заповеди са *били произволно връчени от властите* (Landinfo, 10 август 2023 г.). Бяха повикани хора, които действително са били *освободени от мобилизация, включително тежко болни* (Комерсант 26 септември 2022 г.; виж новините на ООН от 27 септември 2022 г.). Съобщава се, че синовете на руския елит са плащали големи подкупи, за да избегнат изпращането им на фронта (Стандарт от 28 септември 2022 г.). *К. призна грешки при прилагането на частичната мобилизация* (Комерсант 26 септември 2022 г.). Към днешна дата руското правителство не е издало указ за прекратяване на частичната мобилизация.

Тази официална информация е в подкрепа на логичните и обосновани опасения, които кандидатът заявява няколкократно по време на интервюто си: молбата е могивирана с гражданската позиция на кандидата и страхът да не затворят границите заради обявената мобилизация. Независимо, че не е отбил военна служба, изнесените данни за „хаотична“ частична мобилизация и липса на ясни критерии за освободените от нея лица, налагат тълкуване на бежанската история в полза на кандидата съгласно чл.4, пар.5 от Директива 2011/95.

Релевантна и актуална информация за страната на произход на кандидата се открива и в Отговор на запитване относно Руската федерация: Третиране на политическа опозиция и несъгласие (15 февруари – 25 септември 2023 г.) Руската федерация; Основни развития в Руската федерация във връзка с третирането на политическа опозиция и несъгласие, предоставен на 3 октомври 2023 г. от EUAА – Агенция на Европейския съюз за убежище (преди: Европейска служба за подкрепа в областта на убежището, EASO):

След пълномащабното нахлуване в У. на 24 февруари 2022 г. имаше забележим *скок в авторитарните тенденции* на режима, установен при президента В. П.. В усилията си да потиснат всяка опозиция срещу войната и вътрешното несъгласие, властите налагат допълнително ограничение на права и индивидуални права. Както беше отбелязано от базирания в Русия изследователски център SOVA, и трите клона на правителството – законодателната, изпълнителната и съдебната – участваха активно в потушаването на антивоенния протест. В резултат на това хиляди лица се оказаха изправени пред обвинения както в наказателни, *така и в административни производства* въз основа на „старите антиекстремистки правни норми“ и „новоприетото законодателство, ограничаващо гражданските свободи“.

Руските власти прилагат строг информационен контрол, *като считат всякакви несъгласни мнения за войната в У. за незаконни*.

След закон, подписан от президента П. на 14 юни 2022 г., Главната прокуратура получи „тотален контрол“ върху дейността на медиите в страната. Към края на декември 2022 г. повече от 9 000 уебсайтове бяха блокирани по искане на Главна прокуратура.

През 2022 г. имаше увеличение на наказателните преследвания срещу поддръжници на А. Н., докато членовете на опозицията бяха изправени пред *различни административни* и наказателни обвинения.

В периода между 24 февруари 2022 г. и 20 август 2023 г. правозащитната група OVD Info15 *регистрава 19 786 задържания за „антивоенна позиция“*. От тях близо 19 100 са по време на протести и около 330 задържания са извършени след протестите. *Повече от 360 задържания са свързани с дейности като публикации в социалните медии, лични разговори и използване на символи*.

В допълнение към цензурата и репресиите, тайните служби извършват широкомащабно наблюдение на населението, *като системата за лицево разпознаване, инсталирана в метрото*, се използва за задържане на протестиращи. В тази част бежанската история на кандидата пряко съответства на официалната информация за страната на произход, което й придава допълнителна достоверност.

На 4 юли 2023 г. Европейският съд по правата на човека (ЕСПЧ)) отбеляза в случай на арест на соло протестиращ, идентифициран чрез социални медии и камери за наблюдение на затворена верига (CCTV) в московското метро, че технологията за лицево разпознаване, инсталирана в М., нарушава член 8 (право на зачитане на личния живот) от Европейската конвенция за правата на човека и член 10 (свобода на изразяване) от Европейския конвенция. ЕСПЧ също така отбеляза, че между 2017 г. и 2022 г. в М. са били инсталирани повече от 220 000 камери за видеонаблюдение.

Източници отбелязват, че руските граждани са били насърчавани да *докладват* за онези, които подозират в неправомерни действия, с лица, докладвани на полицията или Федералната служба за сигурност (Ф.) заради разговорите им в ресторанти, влакове или класни стаи, носенето на символи в подкрепа на У. в метрото, както и за дейности в социалните медии.

Както отбелязва А. I. (AI), правото на справедлив съдебен процес често се

нарушава и е „дори по-ефимерно в административните дела, отколкото в наказателните производства“ (доказано в случая на жалбоподателя чрез представените писмени доказателства за обжалване на две съдебни инстанции). Доказателствата по административни дела често се състоят само от един или два сходно формулирани полицейски протокола и „протокол за административно нарушение“ — документ от една страница, обобщаващ обвиненията. Съдиите в административни производства често отказват да призоват ключови свидетели или да поискат допълнителна информация и обикновено отхвърлят доказателствата, представени от защитата като „средство за избягване на наказанието“. Има многобройни случаи, включително документирани от А. I., в които решението на съдията директно противоречи на фактите, изцяло заснети от камерата и представени на изслушването.

Административната присъда често е началото на така наречената „въртележка“: поредица от произволни задържания, докато не бъде повдигнато изфабрикувано наказателно обвинение срещу жертвата, често чрез използване на изтезания или други принудителни практики, за да се получи „признание“. Липсата на независим надзор, докладване и механизми за разследване поддържа безнаказаността за такива тежки престъпления. В този контекст през юни 2023 г. 40-годишен активист почина в център за задържане, където му беше повдигнато административно обвинение за показване на антивоенни плакати в Р. на Дон в средата на май, които „отчитат първите регистрирани случаи на смърт на антивоенен активист по време на ареста.“ Докато центърът за задържане твърди причината за смъртта като самоубийство, адвокатът на активиста заяви, че лицето е „умряло, докато е било изтезавано“.

В тази си част официалната информация е в подкрепа на реалните опасения на кандидата от преследване по смисъла на чл.8, ал.4 и чл.5, т.1-4 от ЗУБ, респ. чл.9, пар.1 и пар.2, б. „б“ от Директива 2011/95, доколкото на проведеното интервю същият е посочил „при първо деяние ни се налага административно наказание, а при повторно – присъда“.

По отношение на условията в местата за лишаване от свобода, според съобщенията, страната е изправена пред проблеми като пренаселеност, нехигиенични условия, липса на адекватно здравеопазване, малтретиране от служители на затвора, включително произволно поставяне в изолационни килии

Случаите на политически мотивирани репресии в Русия включват широк спектър от административни и наказателни обвинения, като свързани с екстремизъм и тероризъм, финансови злоупотреби и нарушаване на обществения ред. В тази си част официалната информация опровергава тезата на ответника, че административните обвинения не обосновават преследване по политически причини.

По-нататък се посочва в отговора на ЕУАА, че на 18 март 2023 г. член 207.3 от Наказателния кодекс относно разпространението на съзнателно невярна информация за руските въоръжени сили и руските държавни институции бил изменен, за да обхване отговорността за разпространение на невярна информация относно подкрепата, предоставена от доброволчески

формирования, организации или лица на руските Въроръжени сили. Обхватът на наказанията, прилагани от съдилищата по член 207.3, може да бъде демонстриран от следните случаи. През март 2023 г. московски окръжен съд осъди пенсионер на седем години затвор за два коментара, направени в руската социална медия VKontakte, цитирайки политическа омраза като основа за присъдата. През юни 2023 г. блогър получи осем години затвор за коментарите му в Telegram. В допълнение към обвиненията по член 207.3, той също беше осъден за престъпления, свързани с реабилитация на нацизма и подбуждане към омраза. Същият месец съд в К. постанови петгодишна присъда задочно на бивш координатор на К. щаб на А. Н. за шест публикации в социалните медии, свързани с антивоенни демонстрации в чужбина, цивилни жертви в У. и наказателното дело, образувано срещу него. През юли 2023 г. училищен психолог получи деветмесечна присъда на поправителен труд за коментар, публикуван в социалните медии през март 2022 г. През август 2023 г. архитект, художник и политически активист, която беше задържана от май 2022 г., беше осъдена на 6 години затвор за публикациите си от март 2022 г. във VKontakte за цивилни жертви в У. в резултат на Руски атаки. През март 2023 г. журналистът на свободна практика А. Н. беше осъден по член 207.3 на осем месеца поправителен труд за публикации в социалните медии и повторно публикуване на статия за обстрела на М. от руските военни сили. През септември 2023 г. журналист и редактор на новинарския уебсайт Novy Fokus в Х., М. А. получи пет години и половина затвор за статия за отказ на членове на полицията за борба с безредиците в Х. да отидат да се бият в У.. И двамата журналисти бяха сред първите медии работници, обвинени по член 207.3 след въвеждането му в Наказателния кодекс на страната през март 2022 г.

Всички посочени в отговора примери са се случили след като кандидатът е напуснал страната си на произход, т.е. не би могло да се приеме, че същият възпроизвежда публично известна му информация за целите на молбата за закрила. Тези официални данни са показателни не само за достоверността и обосноваването на бежанската история, но и за реалния характер на опасенията на кандидата от преследване по политически причини, след като за коментари в руската социална медия VKontakte, квалифицирани от съда като политическа омраза, е наложено ефективно наказание „лишаване от свобода“. В тази част следва да се кредитират свидетелските показания на св. М. Р..

Според т.4.1.2 от отговора на EUAA - Дискредитация на руските военни и държавни институции: Член 20.3.3 от Кодекса за административните нарушения (по която разпоредба е наложено наказание на О.) и член 280.3 от Наказателния кодекс относно дискредитацията на използването на руските въроръжени сили и държавни институции беше изменен през март 2023 г., за да наказва действията, насочени към дискредитация на доброволчески формирования, организации или лица, подкрепящи руските въроръжени сили. Докато член 20.3.3 от Кодекса за административните нарушения предвижда глоба от 30 000 до 1 000 000 рубли [приблизително 300 – 10 045 евро], тежестта на наказанието по член 280.3 от Наказателният кодекс варира от глоба от 100 000 рубли [приблизително 1 005 евро] до максимум седем години

затвор в зависимост от тежестта на престъплението.

При официални данни за т.нар. „въртележка“ след налагане на административно наказание, съдът приема, че опасенията на кандидата от непропорционално и дискриминационно наказателно преследване са напълно обосновани.

Както е отбелязано от OVD-Info, член 20.3.3. от Кодекса за административните нарушения се използва като „най-популярното средство за преследване на антивоенно изразяване“, като хората се глобяват за действия като участие в антивоенни събрания и организиране на самотни протести, разпространение на антивоенни листовки, носене на дрехи и аксесоари в цветовете на украинското знаме, споделящи информация за атаки срещу цивилни. Между март 2022 г. и август 2023 г. OVD-Info регистрира 7 683 случая на обвинения по член 20.3.3. През август 2023 г. са регистрирани 149 случая, което е най-ниският брой от март 2022 г. *За сравнение, най-голям брой случаи са регистрирани през март, април и май 2022 г. (именно тогава кандидатът е задържан в метрото и през м.април 2022 г. му е наложено административно наказание на основание член 20.3.3. от Кодекса за административните нарушения).*

Както отбелязва Изследователският център SOVA, през 2022 г. наказателното преследване по член 280.3 за *повторна дискредитация на действията на руските власти* и руските въоръжени сили беше до голяма степен *предизвикано от съдържание, разпространявано в социалните медии (т.е. реалността от наказателно преследване на кандидата при евентуално връщане в страната на произход е напълно реална)*. Наказателното производство обаче е образувано и за такива дейности като разпространение на листовки, участие в пацифистки действия и опорочаване на банери за популяризиране на „специалната операция“ в У.. През март 2023 г. самотен баща от [населено място], област Т. , беше осъден на две години затвор заради антивоенна рисунка на 12-годишната му дъщеря.

През май 2023 г. *бивш учител в С. беше осъден на пет години и половина затвор за публикация във VKontakte, свързана с експлозията на моста на К. пролив, като същевременно беше обвинен по член 205.2 за „публични призови за носене разкриване на терористични дейности, публично оправдаване на тероризма или разпространение на тероризъм.“* През юни 2023 г. един от най-известните руски правозащитници и съпредседател на Центъра за защита на правата на човека „М.“ О. О. беше обвинен по член 280.3 за „многократно дискредитиране“ на руските въоръжени сили, изправен пред до три години в наказателна колония, за статия, която той публикува през ноември 2022 г. Процесът продължаваше по време на изготвянето на това запитване.

Изложените актуални данни относно ситуацията в страната на произход на кандидата напълно потвърждават опасенията му в края на интервюто: „ако това, което се случи през март, се беше случило сега, меня щяха да ме осъдят“.

Така установената официална информация относно страната на произход на кандидата, разгледана във връзка с легалното определение по чл.10, пар.1, б.“д“ от Директива 2011/95/ЕС, навежда съда на следните изводи: Безспорно кандидатът е попаднал под ударите на одобрените от президента П. поправки

към законите от 2022 г., които криминализират „разпространението на невярна информация“ относно войната на Русия в У. и „дискредитирането на военните“. При тези обективни данни, подкрепени с писмени доказателства и съобразно информацията за страната на произход, са напълно основателни неговите опасения от наказателно преследване – действия по чл.8, ал.1, т.1-4 от ЗУБ и чл.9, пар.2, б. „а“ до „г“ от Директива 2011/95. Към тези опасения се добавя обявената през м.септември 2022 г. частична мобилизация, която (според изнесените елементи от бежанската история) окончателно затвърдила мнението му, че следва да напусне Русия поради страх от наказателно преследване и евентуална мобилизация (установи се завишаване на възрастта за резервистите и възможност за мобилизация и на други лица при военно положение).

Твърденията на кандидата за изразените от него политически *мнения, идеи или убеждения* по въпроси, свързани с потенциалните субекти на преследване по чл.6 от Директива 2011/95/ЕС – руската държава и официални представители на изпълнителната власт, се явяват доказани чрез свидетелските показания, които в тази им част съответстват на официалната информация за страната на произход. Доказа се, че кандидатът е бил арестуван и му е наложено наказание „глоба“ от чл.20.3.3 от Кодекса за административните нарушения на Руската федерация. Както се установи от официалната информация за страната на произход, това е достатъчно основание за предприемане на наказателни мерки срещу лицето при евентуално негово връщане в нея. Съдът приема, че се касае за действия по смисъла на чл.9, пар.2, б.“б“ от Директива 2011/95/ЕС - правни, административни, полицейски и/или съдебни мерки, които са дискриминационни сами по себе си или се прилагат по дискриминационен начин. Посочи се, че предприетите срещу кандидата административни мерки, без да са предприети наказателни такива (съгласно възраженията на ответника), не изключват преследване по смисъла на чл.9, пар.1 от Директива 2011/95/ЕС. Същевременно, при евентуално връщане в страната на произход, доколкото от кандидата не може да се очаква да се откаже или да не изявява своето политическо мнение, същият е заплашен от действия по чл.9, пар.2, б.“в“ от Директива 2011/95/ЕС - наказателно преследване или наказания, които са непропорционални или дискриминационни. В този смисъл е т.30 от Решение на СЕС по дело С-151/22- Текстът на член 10, параграф 1, буква д) и параграф 2 от Директива 2011/95 *не съдържа* никакво указание в смисъл, че за да попадат в обхвата на понятието „политическо мнение“ по смисъла на тези разпоредби, съответните мнения, идеи или убеждения, които молителят твърди, че застъпва или изразява, трябва да отразяват определена степен на убеденост у молителя и дори да са така дълбоко вкоренени у него, че в случай на връщане в държавата си на произход той да не може да се въздържа от демонстрирането им, за да не предизвика неодобрението на потенциалните субекти на преследване в тази държава.

Съвкупната преценка на всички елементи от бежанската история на кандидата навеждат съда на извод, че поддържаната от него гражданска позиция, свързана с агресията на Русия в У. отговаря на понятието „политическо мнение“ по смисъла на член 10, параграф 1, буква д) от Директива 2011/95.

Посочените в член 6, б. „а“ от тази директива субекти на преследване приемат, въз основа на всички относими факти, свързани с държавата на произход в момента на постановяване на настоящето решение, че подобна позиция *представлява израз на противопоставяне или съпротива срещу тях*, във връзка с които кандидатът има основателни опасения от преследване в държавата си на произход и при евентуално връщане в нея би бил изложен на нарушаване на основните права на човека по смисъла на чл.10 от ЕКПЧ, които са достатъчно тежки по своето естество по смисъла на чл.8, ал.4 от ЗУБ и биха могли да се изразят във физическо или психическо насилие, дискриминационни правни, административни, полицейски или съдебни мерки, наказателно преследване или наказания, които са непропорционални или дискриминационни или отказ на съдебна защита, който се изразява в непропорционално или дискриминационно наказание съгласно чл.8, ал.5, т.1-4 от ЗУБ.

В конкретния случай, твърденията от бежанската история на кандидата се подкрепят от представените от него писмени доказателства:

1. Копие от протокол за административно нарушение, издаден от полицейския участък при задържането му на 16 април 2022 г.

2. Постановление от 15 юли 2022 г. по дело за административно нарушение на Раменски градски съд – М. област, образувано за нарушение на чл.20.3.3 от Кодекса на административните нарушения по протокол № 0418880 от 16.04.2022 г. срещу П. О.. В постановлението детайлно са описани твърденията на кандидата, с което те се явяват подкрепени с *официални доказателства по смисъла на чл.179, ал.1 от ГПК (л.47-50 от делото)*. В съдебния акт е записано, че О. е копирал изображения на човешки трупове и ги е споделял в "Контакти" - руска социална мрежа с надпис „*Такъв е руският мир*“. Обсъден е негов пост в социалната мрежа, в който споделил, че пред блока му има автомобил със символа Z, който О. сравнил с *фашистка свастика*.

3. Апелационна жалба пред висша инстанция от 29.07.2022 г.

4. Решение от 18.08.2022 г. на висшата инстанция - Областен съд в К., който потвърдил постановлението от 15 юли 2022 г. на Раменски градски съд.

Изложените в съдебните актове фактически обстоятелства изцяло подкрепят бежанската история на кандидата. Сред горесцитираната официална информация за страната на произход се съдържат данни, че именно в период м.март – м. април 2022, когато е бил задържан О., са регистрирани най-голям брой осъждания по административен ред, като именно текстът на чл.20.3.3. от Кодекса за административните нарушения „дискредитиране използването на въоръжените сили на Руската федерация“ се използва като „най-популярното средство за преследване на антивоенно изразяване.

Съдът кредитира като логични и последователни показанията на свидетелката М. Р. в частта им, че с кандидата са били приятели в социалните мрежи от около 5 години. Същата установява, че в социалната мрежа „ВКонтакте“ (от официалната информация за страната на произход на кандидата се установява, че такава мрежа съществува) веднага след започване на войната срещу У. П. О. заел активна позиция чрез публикуване на множество публикации срещу войната и срещу П. като израз на гражданска

позиция. Лично е виждала заплахи за неговия живот под публикациите му социалната мрежа „ВКонтакте“ (официалната информация за страната на произход на кандидата съдържа множество примери на политическо преследване на позиция, изразена в социалните мрежи, вкл. „ВКонтакте“). Отделно от това, П. създал свой собствен сайт, в който публикувал номера на коли, в които шофьорите имат стикери в поддръжка на войната или символ Z. Съдът не кредитира показанията на свидетелката, като противоречаща на твърденията на кандидата, че е бил задържан повече от един път, а именно три пъти без протокол, както и като взаимно противоречащи си показанията на Р., че личният сайт на О. е бил закрит – веднъж споделя, че е бил блокиран от „Р.“, а впоследствие – че кандидатът сам е блокирал своя акаунт, защото се страхувал от заплахите срещу него.

Въз основа на изложеното съдът приема, че жалбоподателят отговаря на определението за бежанец по смисъла на чл.8, ал.1 ЗУБ, а именно поради основателни опасения от преследване по причина на неговите политически мнения, идеи или убеждения по въпроси, свързани с потенциалните субекти на преследване по чл.6 от Директива 2011/95/ЕС, поради които причини той не може или не желае да се ползва от закрилата на държавата на произход или да се завърне в нея. Действията на преследване, на които кандидатът може да бъде изложен при евентуално завръщане в страната на произход, отговарят на определението по чл.8, ал.4 ЗУБ - преследване е нарушаване на основните права на човека или съвкупност от действия, които водят до нарушаване на основните права на човека, достатъчно тежки по своето естество или повторемост. Реалната опасност кандидатът да бъде изложен на тези действия на преследване попада в забраната по чл.4, ал.3 от ЗУБ - чужденец, влязъл в Република България, за да поиска закрила, или който е получил закрила, не може да бъде връщан на територията на държава, в която са застрашени неговият живот или свобода по причина на раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или политическо мнение или той е изложен на опасност от изтезания или други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание.

Не може да се очаква, че има част от територията на Руската федерация, където може основателно да се очаква молителят да се установи и да не бъде преследван по политически причини по смисъла на чл.8, ал.8 от ЗУБ.

Съгласно чл.4, пар.3, б.“в“ от Квалификационната директива оценяването на молбата за международна закрила следва да бъде извършено за всеки отделен случай, като се вземат под внимание следните елементи, вкл. индивидуалното положение и личните обстоятелства относно молителя, включително и фактори като неговото минало, пол и възраст, за да може да се определи, въз основа на личните обстоятелства относно молителя, дали действията, на които той е бил или рискува да бъде изложен, биха могли да бъдат считани за преследване или за тежки посегателства. Установените по отношение на кандидата индивидуални обстоятелства към момента на приключване на съдебното дирене на 22.05.2024 г., отнесени към достъпната информация за страната на произход, навеждат на извод за наличие на основание за предоставяне на статут на бежанец по смисъла на чл.8, ал.1 ЗУБ. Като е достигнал до противни правни изводи, административният орган е

постановел оспореното решение при неправилно приложение на закона – отменително основание по чл.146, т.4 АПК.

Това налага преписката бъде върната на административния орган за ново произнасяне по молбата за закрила, като на кандидата се предостави статут на бежанец на основание чл.8, ал.1 ЗУБ.

За пълнота на изложението, с оглед отказа да се предостави хуманитарен статут с оспорения акт и независимо от чл.73, изр.2 от ЗУБ, съдът счита за необходимо да посочи, че жалбоподателят отговаря и на изискванията за предоставяне на хуманитарен статут по чл.9, ал.1, т.2 ЗУБ - реална опасност от тежки посегателства като дискриминационно наказание. Изложеното определя материална незаконосъобразност на оспореното решение и в посочената част, с която се отказва предоставяне на хуманитарен статут.

При този изход на спора и на основание чл.143, ал.1 АПК жалбоподателят има право на сторените в производството разноски, но същият не претендира разноски.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 2 АПК, **Административен Съд С. – град, I отделение, 69 състав,**

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на П. Н. О., [дата на раждане] , гражданин на Русия, ЛНЧ [ЕГН], със съдебен адрес [населено място], [улица], ет.5, офис 9, чрез адв. Х. В. от САК, Решение № 2288 от 06.02.2024 г. на председателя на Държавната агенция за бежанците при МС, с което на основание чл. 75, ал. 1, т. 2 и т.4, във връзка с чл.8 и чл.9 от ЗУБ е отхвърлена молбата му за предоставяне статут на бежанец и хуманитарен статут.

ВРЪЩА преписката на административния орган за ново произнасяне по молба за международна закрила рег. № УП-22012 от 04.01.2023 г. при съобразяване на указанията, дадени с настоящето решение.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред Върховния Административен Съд на Република България.

СЪДИЯ: